

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 3, 2012

**20 år med
minerydding**

**Fotballfest på
Norway Cup**

**Massakren i
Sabra/Shatila**

Profilen: John Sörbö

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2012. Årgang 72

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Sissel Fantoft, Eivor Eriksen, Linn
Stalsberg, Hilde Jørgensen, Helle
Berggrav Hansen, Torunn Aaslund,
Werner Anderson, Tine Solberg
Johansen, Lena Fiske, Lisa
Andersen, Kjetil Johansen, Øystein
Sassebo Bryhni, Nina Hansen,
Ingrid Rostad, Håvard Bach.

Grafisk utforming: Heydays.no

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 29. august

Signerte artikler gir ikke nødvendig-
vis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Foto: Eivor Eriksen

Foto: Terje Akerhaug

Foto: Benjamin Dixie

Innhold

AKTUELT

- 4 Norway Cup:
Den årlige fotballfesten
- 6 Søstrene Anni og Åse:
Frivillig innsats i 40 år
- 10 De ekte heltene:
Frivillige fra mannskaper blir hyllet i blogg
- 14 Profilen:
John Sörbö

VIS SOLIDARITET

- 16 Sabra/Shatila:
30 år siden massakren

FOLK FORANDER VERDEN

- 20 Gi litt av ditt:
Pant til bistand

TEMA MINERYDDING 20 ÅR

- 24 De første minerydderne
- 28 Den politiske kampen:
Forbud mot landminer
- 32 Jordan ble minefritt
- 34 De kvinnelige minerydderne i Jordan
- 36 Kamp mot atomvåpen

LEDER

HVER MORGEN GÅR over 1200 kvinner og menn på jobb for Norsk Folkehjelp i Afrika, Asia, Midt-Østen og Europa for å gjøre livet tryggere for sine naboer. De rydder miner og klasebomber. Selv om sikkerheten alltid er i fokus er ikke jobben ufarlig og vi har verdens modigste arbeidstokk.

I år har Norsk Folkehjelp ryddet miner i 20 år. Det har vært en bratt læringskurve siden åtte menn landet i Kambodja på den aller første turen – til vi i dag regnes som verdens ledende humanitære organisasjon på området.

Milepælene har vært mange, men noen rager høyere enn andre. I 1997 delte The International Campaign to Ban Landmines (ICBL) og kampanjens leder, Jody Williams, Nobels fredspris på grunn av kampanjens suksess med å forby landminer. Norsk Folkehjelp spilte en viktig rolle i ICBL.

Elleve år etter, i 2008, ble suksessen gjentatt da klasebombeforbudet ble vedtatt takket være innsatsen til nettverket Cluster Munition Coalition (CMC) som Norsk Folkehjelp er en del av.

Men verden er ikke trygg for skumle våpen selv om vi har lykkes på disse to områdene. Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom har engasjert seg i kampen mot atomvåpen.

«Visste du at verdens atomvåpendoktriner har blitt mer liberale de siste årene? At franske atomvåpen kan benyttes mot terrorister, at tusener av atomvåpen står klare til utskyting hvert eneste sekund, at flere hundre atomvåpen er utplassert i Europa eller at tusenvis av atomvåpen er unntatt fra den internasjonale avtalen om ikke-spredning og nedrustning?», skriver Hilde Jørgensen, lederen i Solidaritetsungdommen i dette nummeret av Appell.

Sammen med nettverket International Campaign to Abolish Nuclear weapons (ICAN) er Norsk Folkehjelp igjen fast bestemt på at verdenssamfunnet skal innføre et forbud, denne gangen mot atomvåpen.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

Den bosninske minerydderen Vedad Omerhafizovic representerer en av de 1200 modige minerydderne som hver dag går på jobb for å gjøre nabolagene sine trygge for alle.

FOTO: Werner Anderson

Dette nummeret er støttet av

Fotballfesten

Norway Cup ble i år arrangert for fortiende gang, og Norsk Folkehjelp var nok en gang et synlig innslag på Ekebergsletta. – Vi har heldigvis ikke vært så plaget med veps i år, og siden Oslo kommune har gjort en veldig god jobb med underlaget på banene har det også vært færre av de mest alvorlige skadene. Alle vi som jobber her har ett felles mål: At barn og unge skal få spille fotball og ha det moro, sier Norsk Folkehjelps tjenesteleder Frode Hansen.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

➤ De siste fem årene har gateprest for ungdom i Oslo, Jan Christian Kielland, vært å finne i Det stille teltet på Ekebergsletta. – Her kan man tenne et lys og koble av litt, det kan være godt med en stille stund midt oppe i alt som skjer, sier han. På grunn av 22. juli-tragedien i fjor sluttet Norsk Folkehjelp seg til Kielland i Det stille teltet, og også under årets cup var Anita Hansen der som støttepersonell. – Det kan være godt for våre folk også å vite at her har de en de kan snakke med konfidensielt. Vi har allerede hatt flere stykker her som har slitt med hjemlengsel, sier Anita. Her har Asgeir Nordengen fra velferd tatt turen innom med kaffe og boller.

↓ Sindre Vindenes (12) fra Nest-Sotra var uheldig i kamp og brakk mest sannsynlig armen. Etter en undersøkelse på Norsk Folkehjelps sykestue blir han fraktet til legevakta i Norsk Folkehjelps egen ambulanse av Kristin Johansen og Kjersti Hårstad.

➤ Martin Amble (18) og Martha Barkved (21) er frivillige fra henholdsvis Bergen og Oslo, og yter førstehjelp fra et av teltene på Ekebergsletta, mens Simon Simonsen fra Tromsø er operativ leder for alle utepostene. Martha er på Norway Cup for sjuende gang. – Det er veldig givende å hjelpe andre. Folk kommer inn med tårer og går ut igjen med et smil, sier hun. Simon jobber til daglig i ambulanse-tjenesten i Tromsø. – Uansett hvilket nivå man er på lærer man masse av å være her. Sammen med det gode sosiale miljøet vi har i Norsk Folkehjelp her oppe gjør det at vi blir bitt av cup-basillen og kommer igjen år etter år, sier han.

↓ Det er først og fremst beina som får kjørt seg under Norway Cup. Her er det Thitichaya Sangsri Thlebak, som spiller på Snøgg jenter 16 fra Notodden, som får iset ned en vond fot, med hjelp av frivillig Martin Amble (18) fra Bergen. – Det er mitt fjerde år her på Norway Cup, og det er både lærerikt og sosialt, sier Martin.

← Når man ikke spiller kamp selv, er det nok av andre kamper å heie på. Her er det to små gutter fra hvert sitt lag som har slått seg til på sidelinja.

↓ Det er ikke bare på Ekebergsletta at Norsk Folkehjelp står klare med førstehjelp. Også på Abildsø, Rustad, Valle Hovin, Voldsløkka og Furuset er det uteposter. Her er det Benedicte Østensvig (13) som er på post på Abildsø. Hun fordriver tida med å blåse såpebobler mens hun venter på nye fotballspillere som trenger førstehjelp. – Det er mitt første år på Norway Cup, og det er kjempegøy, sier Benedicte.

↓ Mads Leander Franzvåg (8) har sin andre dag som frivillig under Norsk Folkehjelp, og er klar for å reise til utepostene med is til de frivillige. – Jeg gjør alt jeg blir spurt om, som å trille ting ut i bilene og sånt. Det er veldig moro, synes Mads.

↓ Connie Nordenstam (24), Trond Opstad (24), Christina R. Kristiansen (18) og Magnus Wardeberg (18) holder fortet på Post 3 på Ekebergsletta. – Det er mitt første år på Norway Cup, og det er kjempegøy! Det er hyggelig å hjelpe andre, og så har vi det veldig fint sammen her på posten, sier Connie. Christina er datter av Norsk Folkehjelps nestleder Kjersti Jenssen, og fikk inn folkehjelpsinnstillingen med morsmelka. – Dette er sjette gangen jeg er her på Norway Cup, og jeg trives veldig godt. Det er så givende å hjelpe folk når de har det vondt, sier hun.

40 år med frivillig innsats på Norway Cup

Mens tusenvis av unge fotballspillere gir alt på Norway Cup, har tvillingsøstrene Annie Pettersen og Åse Ravdal (65) nesten like høyt aktivitetsnivå i Norsk Folkehjelps feltsykehus. I 40 år har søstrene og Arvid Eriksen jobbet frivillig på Ekebergsletta.

TEKST OG FOTO Nina Hanssen

– **VI HAR VÆRT** medlem av Norsk Folkehjelp i 45 år. Jeg holdt på å bli overkjørt av en ambulansesjåfør som jobbet for Norsk Folkehjelp oppi Holmenkollåsen og så meldte jeg meg inn og dro søsteren med noen måneder etter. Faktisk så jobbet jeg selv som ambulansesjåfør i nesten ti år etterpå, forteller Åse Ravdal. Vi meldte oss inn i Norsk Folkehjelp Oslo som har vært aktive i alle år siden de startet en arbeidssamarit-gruppe 4. april 1932.

– Jeg og søsteren min har jobbet frivillig for både Oslo-maraton og en rekke idrettsarrangement gjennom tidene og da Oslo-avdelingen fikk ansvar for Norway Cup for 40 år siden var vi på plass, forteller hun med stor entusiasme.

SVIKTENDE HELSE

– Ja, jeg har jo til og med vært håndball-spiller en gang, repliserer Annie.

– Jeg var keeper i bedriftslaget. Norway Cup-ukene er en av de fineste ukene i året. Dette ville jeg aldri gå glipp av. Selv ikke med sviktende helse, sier Annie mens hun sorterer effektivt utstyr som skal i førstehjelpskofferten. I går var hun på plass her klokken seks om morgenen og var ikke hjemme før halv ni om kvelden, men her trives hun så godt at hun gjerne har lange dager.

– Det er så fint her at i fjor sov jeg på en seng her på Ekeberg skole i flere dager mens cupen pågikk. I år er det litt mer komplisert, sier hun og peker på intravenøsslengen og rullestolen. Men i arbeidsgjengen er det ingen som klager. Her har alle godt humor og ser ut til å trives i hverandres selskap. Hver dag la-

ger en av de frivillige en egen nyhetsavis «Støttebindet» for og om folkehjelperne på Norway Cup.

– Her er det både internnyheter og masse humor, ler Åse. Også hennes mann jobber frivillig her. De traff hverandre da de begge gjorde en innsats for folkehjelpa under storflommen i Lillestrøm i 1967. De har nå et barnebarn på 13 år som også jobber i saniteten under cupen. For her er alderen på frivillige fra 7 til 77 år. I år er det også seks danske folkehjelpere tilstede.

– Det er viktig å rekruttere flere unge. Her er neste generasjon, sier Åse og trekker frem Lene Mikkelsen (21) som allerede har jobbet frivillig i åtte år.

– Mine foreldre møttes på Norway Cup og nå bor jeg jo like ved, så det har vært naturlig for meg å være med. Det er en utrolig nyttig erfaring, sier Mikkelsen og skryter av søstrene som hun beundrer og har lært mye av. Hun studerer barnevern til vanlig men mener erfaringen fra feltsykehuset har vært ekstremt viktig for hennes utvikling.

I år stiller Norsk Folkehjelp med 150 frivillig mannskap på verdens største fotballturnering for barn og unge. For det ligger utrolig mye frivillighet bak når 32.200 spillere fra 56 nasjoner skal spille 4.200 kamper på 71 baner.

– Du må få med at alle som jobber frivillig for oss også betaler reisa og opphold selv, sier Ole Villund som jobber frivillig som pressemedarbeider for Norsk Folkehjelp under Norway Cup. Det har han gjort siden 1982. I år har det vært få brudd men, det strømmer likevel

FRIVILLIGE: Tvillingsøstrene Annie Pettersen og Åse Ravdal og kollega Arvid Eriksen har jobbet frivillig for Norsk Folkehjelp i 40 år under Norway Cup.

folk inn via resepsjonen bemannet av frivillig Ingebjørg Tangedal fra Askøy utenfor Bergen. Hun har vært her i tre-fire år og stortrives med å tilbringe ferien på Norway Cup.

FULL TANK

– Full tank, lady? Spør kollega Roy Bakke i kommandoplassen mens han skifter oksygentanken som henger bak på rullestolen til Annie. Han har jobbet frivillig her i 37 år og kjenner søstrene godt. Kollegene passer på hverandre.

– Jeg har kols og diverse andre helsegreier, men det bryr jeg meg ikke så mye om. Jeg føler meg langt friskere under Norway cup. Det er en av de flotteste ukene i året, sier Annie. Søsteren er enig.

SOLIDARITET: – Full tank, lady? Kollega Roy Bakke bytter gjerne oksygentank for sin gode venn og folkehjelper Annie Pettersen.

Imponert over frivilligheten

– De frivillige på Norway Cup er et glimrende eksempel på hvor viktig frivillig jobbing er i Norge, sier statssekretær Kjell Erik Øie og stortingsrepresentant Thomas Breen. Mandag besøkte de Norsk Folkehjelps feltsykehus på Ekebergsletta.

TEKST Mari Brenli

32 200 SPILLERE FRA 56 nasjoner skal spille 4200 kamper på 71 baner og 400 dommere. Det er noen av tallene bak Norway Cup. For å få dette til å gå rundt, ligger det mye arbeid bak. Ikke minst frivillig arbeid. Norsk Folkehjelp har 150 mennesker innom i løpet av den uka fotballcupen varer, og de er hentet fra hele landet.

Tre av dem har vært med i alle årene Norway Cup har eksistert, i 40 år. Åse Ravdal, Annie Pettersen og Arvid Eriksen kunne ikke tenke seg et år uten å stille opp på Norway Cup.

– Jeg har sagt jeg skal gi meg etter i år, men jeg veit ikke om jeg klarer det. Jeg synes det er like morsomt som det alltid har vært, sier Åse Ravdal.

Tvillingsøsteren Annie Pettersen vil heller hjelpe til enn å sitte hjemme, selv om helsen ikke er på topp.

– Jeg blomstrer opp med en gang jeg kommer hit. Vi treffer mange hyggelige mennesker, og jeg koser meg, sier hun.

Helsepolitisk talsmann Thomas Breen er imponert over de frivilliges engasjement.

– Hver eneste sommer, så lenge jeg har levd, har disse brukt av ferien sin for å jobbe for at barn får oppfylt drømmen sin om å delta på Norway Cup, og det under trygge omgivelser. Det er flott at Norsk Folkehjelp tar det samfunnsansvaret, mener han.

– Det kan være lett å glemme at grunnen til at Norway Cup er et så flott og kjent arrangement, er at det står enormt mange ildsjeler bak. Frivillighet er viktig i seg sjøl, og skaper engasjement. Det er ikke mulig, eller ønskelig, med en Norway Cup uten frivilligheten, sier Kjell Erik Øie, statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet.

Rapport: Farlige forbindelser

– Denne rapporten representrerer et nybrotsarbeid i norsk sammenheng, forteller Ingeborg Moa. – Ingen har tidligere samlet informasjon om norske forbindelser til den israelske okkupasjonen på en slik måte.

TEKST Torunn Aaslund

I MAI BLE rapporten «Farlige forbindelser: Norske bånd til den israelske okkupasjonen» lansert. Rapporten er utarbeidet av Norsk Folkehjelp og Fagforbundet. Bare tre måneder etter lansering må rapporten nå trykkes opp i 3. opplag.

Rapporten viser at norske myndigheter og privat næringsliv, gjennom finansielle investeringer og handel, er involvert i virksomhet som bidrar til Israels okkupasjon av de palestinske områdene, og tilhørende brudd på folkeretten og menneskerettighetene. I tillegg viser rapporten hvordan grupper i Norge direkte støtter okkupasjonen gjennom pengeoverføringer til Israels ulovlige bosettinger på den okkuperte Vestbredden.

– Rapporten fikk mye oppmerksomhet ved lanseringen, sier Forbundsleder i Fagforbundet, Jan Davidsen. – Nå er det våre fylkesledere og Fagforbundets ambassadørkorps for Palestina som har oppgaven med å presentere rapporten på medlemsmøter og seminarer i fagforeninger rundt om i landet. Tilbakemeldingene er at rapporten er grundig og en solid dokumentasjon på mer ukjente sider ved Israels okkupasjon av Palestina, sier han.

Ingeborg Moa har skrevet rapporten sammen med Martin Holter – begge er rådgivere i Norsk Folkehjelp.

– En database fra den israelske organisasjonen «Who Profits» som inneholder alle selskaper som driver virksomhet i bosettingene har vært særlig

viktig i arbeidet, sier Moa. Innholdet i databasen ble skannet opp mot oljefondets og norske banker og fondsforvalteres investeringer.

Rapporten har blitt godt mottatt også utenfor fagbevegelsen. – Det er kjempeartig at rapporten har blitt så godt mottatt i resten av solidaritetsbevegelsen, sier Moa. Det er tydelig at det har skjedd en endring i fokus og at man nå i større grad ønsker å fokusere på dette temaet. – Det har sammenheng med en oppfordring fra det palestinske sivilsamfunnet i 2005 om at solidaritetsbevegelsen skal fokusere mer på det som kalles Boycott Divestment Sanctions (BDS).

– Rapporten har også satt fokus på mangel på samstemthet i norsk politikk i forhold til Israel/Palestina-spørsmålet, sier Moa. – Norske myndigheter er helt tydelige på at de ønsker en to-statsløsning og går tungt inn for å støtte oppbyggingen av et palestinsk statsapparat, men samtidig – gjennom oljefondet – har de investert i 50 selskaper som har virksomhet i de ulovlige israelske bosettingene i de okkuperte palestinske områdene.

– Ved at rapporten synliggjør at Norge faktisk profiterer direkte og indirekte på okkupasjonen, synliggjøres også at vi ikke er maktesløse i forhold til den urett det palestinske folk er utsatt for, sier Jan Davidsen. – Vi krever at norske myndigheter, banker, fondsforvaltere og bedrifter må trekke ut sine investeringer som det eneste etisk riktige

Ingeborg Moa

å gjøre. Norge kan ikke på den ene siden fordømme okkupasjonen, og på den andre siden profitere på den, sier han.

Vita-kjeden besluttet før rapporten ble lansert å stoppe salget av Ahava-produkter i sine butikker. Ahava driver produksjon av kosmetikk i bosettingen Mitzpe Shalem, og selskapet eies av bosetterne. Norsk Folkehjelp og Fagforbundet sendte Vita dokumentasjon om Ahava og ba om at Vita sluttet å selge Ahava-produkter. – Det er svært gledelig at en stor varekjede i Norge nå har tatt en prinsipiell beslutning om å ikke kjøpe produkter fra Israels bosettinger på Vestbredden. All ære til Vita, sier Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp.

I sommer kom meldingen om at oljefondet ekskluderer ett av selskapene som nevnes i rapporten på bakgrunn av anbefalinger i Etikkrådet. Entreprenørselskapet Shikun & Binui ble kastet ut av oljefondet på grunn av deltakelse i bygging av en bosetning i Øst-Jerusalem.

– Jeg skal drive hotellet igjen, tro meg!

Boka «Cliff Hotel: Familien Ayad vs. staten Israel» er historien om en norsk/palestinsk familie som ble fratatt sin eiendom og levebrød av den israelske okkupasjonsmakten og som kjemper en utrettelig kamp for å få det tilbake.

TEKST OG FOTO Torunn Aaslund

ALI AYAD OG hans norske kone Signe Marie Breivik drev Alis familiehottell i en forstad til Jerusalem. Som en følge av Israels pågående konfiskering av palestinske eiendommer i og rundt Øst-Jerusalem fant familien en dag et vedtak om konfiskering festet til et tre utenfor hotellet sitt. Begrunnelsen var at hotellet var strategisk plassert i forhold til muren som Israel bygger rundt Vestbredden og derfor ble konfiskert av sikkerhetshensyn.

Journalist Yngvild Mortensen har skrevet boken om familiens kamp mot den israelske staten, en kamp som har gått helt til topps i det israelske rettsvesenet og som nå venter på å bli behandlet i høyesterett.

– Dette er en veldig viktig sak prinsipielt, fortalte Yngvild Mortensen da boken ble lansert i Oslo mandag, derfor ønsker egentlig ikke høyesterett å ta i saken. – Uansett hvilken avgjørelse de lander på, vil det få store konsekvenser. Dersom de dømmer i favør for Israel, gir de den israelske staten velsignelse til å overta store områder i okkuperte Vestbredden, og dersom de dømmer i favør for familien Ayad skaper det presens for mange andre palestinere som har blitt fratatt sine eiendommer.

Ali Ayad har kommet fra Vestbredden til Oslo for å delta på boklanseringen. Han er overveldet over det formidable oppmøtet. Lokalet i andre etasje er overfylt og det står folk nedover i trappen som ikke får plass.

– Det er mulig for oss å stå i denne kampen fordi vi vet at vi ikke er alene, sier Ali. – Vi har internasjonal støtte og oppmøtet her i dag viser oss at vi har en god sak. Jeg vil også takke norske myndigheter, som vi har hatt møte med, for deres støtte og for at de prøver å hjelpe oss.

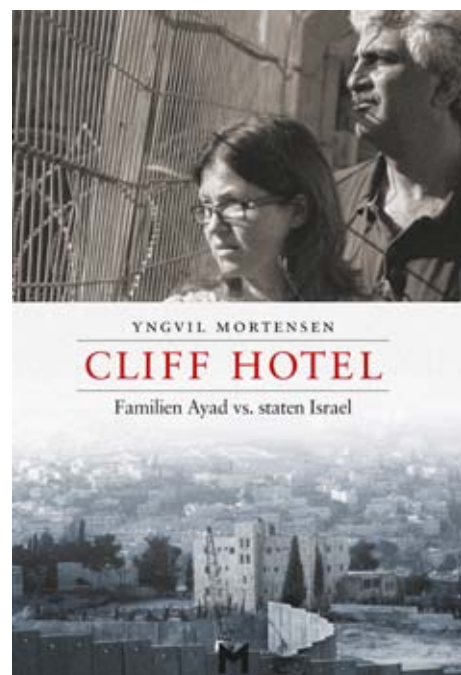
– Alle ville gjort det samme dersom de var i min situasjon. Jeg velger mine kamper og er ikke ute etter å score poeng. Dette er ikke noe korstog mot Israel, sier han. – Men det er et problem når man blir fratatt sitt levebrød, da må man kjempe for sine rettigheter. Naboene mine kaller meg sta som et esel.

– Det eneste området der muren fremdeles ikke er ferdigstilt er gjennom min eiendom og for meg er det en seier, smiler han.

– Jeg skal drive hotellet igjen, tro meg!, sier Ali. – Dette har ingenting med håp å gjøre, men beslutsomhet. Jeg er sikker på at vi vil få hotellet tilbake i min levetid og dere er alle velkomne. Vi ses i Jerusalem, avslutter han.

Boken utgis av Manifest forlag: manifest.no.

Ali Ayad inviterer de frammøtte på boklanseringen i Oslo velkommen på besøk når han igjen kan åpne familiehottellet.

Pål har skrevet et innlegg på bloggen sin arcticbikefun.blogspot.no om sitt møte med redningsmannskapene fra Norsk Folkehjelp Tromsø

De ekte heltene

«I dag vil jeg hylle norsk frivillighet – og Norsk Folkehjelp i særdeleshhet. For første gang har jeg tatt i bruk et nødnummer.»

NORSK FOLKEHJELP TROMSØ

Norsk Folkehjelp Sanitet Tromsø har hatt en hektisk vår.

Året 2012 frem til nå har bydd på en rekke større utfordringer for laget i Tromsø og deres 50 aktive sanitets-medlemmer.

De frivillige har flere ganger måttet trå til ekstra. Norsk Folkehjelp Sanitet Tromsø er det laget som blir utkalt til flest snøskredaksjoner i landet.

De to største aksjonene i vinter foregikk på Kvaløya like utenfor Tromsø hvor to personer forulykket og i Kåfjord kommune hvor fem utenlandske turister omkom.

I tillegg har laget brakt en rekke personer ned fra fjellet, enten på grunn av skader eller at de hadde gått seg bort.

Norsk Folkehjelp Tromsø er et aktivt lag innen førstehjelps- og ambulansevakt-tjeneste. Vi har vakt på alle eliteserie-kampene til Tromsø IL på hjemmebane samt fotballvakt for TUIL i Adeccoligaen.

Andre områder de frivillige stiller opp på vakter kan være: Travløp, bilcross, håndballkamper, turnkonkurranser, sykkelritt og private tilstelninger.

«**S** VIGERMOR VAR UHELDIG under en tur på yttersiden av Kvaløya, falt og brakk foten. Selv den minste bevegelse var så smertefull, at vi raskt slo fra oss å bære henne mer enn noen nødvendige få meter.

For første gang i mitt liv valgte jeg å ringe et nødnummer – 113. De tok umiddelbart regi på situasjonen, og i løpet av to timer var Norsk Folkehjelp på plass med ikke mindre enn fem personer. En times kjøretur fra Tromsø. Alle frivillig revet løs fra sin frisdag. Den ene brøt opp fra oppussing av rommet til sin datter, en annen fra hundetrening på Brevikeidet, en tredje kom fra egen bursdagsfeiring. De siste vet jeg ikke, men de satt garantert heller ikke stand-by og ventet på oppkallingen.

I dag kom det til og med et medlem fra sjøsiden; han var i nærheten og fisket, ble varslet, fant oss – men kom seg på grunn av full fjære ikke i land. Svigermor fikk all den assistanse hun trengte. Profesjonell bistand til yttergrensa, og fem råsterke par hender fra Norsk Folkehjelp som bar henne gjennom kronglete skogsterreng til ambulanse, og skyssset henne videre til full utredning på sykehuset.

Tenk at vi er så svineheldig at vi bor i et slikt samfunn. Der beredskapen er slik at man kan ringe etter hjelp – og få det. Det er ikke en selvfølge de fleste steder på kloden. At vi får den innen kort tid. At det er frivillige som stiller opp, og gjør denne beredskapen mulig. Og at vi ikke trenger å betale en eneste krone.

Jeg blir så full av ydmyk takknemlighet. I dag hyller jeg derfor frivilligheten, som gjør at vi har en slik beredskap. Som gjør at vi kan få hjelp når vi trenger det som mest. Uten at vi blir spurt om hvorfor og kredittkortopplysninger.

Frivilligheten kommer i mange navn og varianter. Norsk Folkehjelp, Røde Kors, Norske Alpine Redningsgrupper, Norske Redningshunder, Norsk Radio Ræle Liga. Det er sikkert mange flere.

Felles for dem alle er at de personene som stiller opp ikke får ei krone betalt – og de er der for deg på sin fritid. De ekte heltene.

Fra før er jeg medlem hos flere av de ovennevnte, i dag ble jeg medlem også hos Norsk Folkehjelp.»

Fattige lærer om økonomisk utbytting

– Å være fattig og å forstå fattigdom er to forskjellige ting. Vi prøver å hjelpe folk til å forstå hvorfor noen er rike og andre er fattige, sier Daniela Brunet. – Vi prøver å forklare at fattigdom ikke er nødvendig og at det er nok ressurser til at alle kan leve verdige liv.

TEKST OG FOTO Helle Berggrav Hanssen

DANIELA BRUNET ER koordinator i Equipo Maíz, en av Norsk Folkehjelps partnere, som jobber med politisk skoloring og folkeopplysning. Gjennomsnittlig formell skolegang i El Salvador er bare fem år.

– Politisk skoloring setter folk i stand til å gjøre noe med livene sine. Skoloringen hjelper folk til å forstå virkeligheten de lever i og gjør dem i bedre stand til å gjøre noe for å forandre sine liv, sier Daniela.

Equipo Maíz undersøker og dokumenterer sosiale og politiske realiteter i El Salvador, som for eksempel økonomiske forskjeller, kvinners rettigheter og politisk historie. De samler og analyserer data, og forvandler komplisert innhold til informasjon som kan forstås av alle. Skoloringen er knyttet opp mot en nasjonal kampanje mot skatteunndragelser og for et nytt skatte- og avgiftssystem.

– Å forstå økonomisk politikk er ikke lett, og folk flest er ikke kjent med mange av begrepene som brukes. Vi må forklare begrepene før vi kan diskutere hva de betyr, fortsetter hun. – Utbytting er for eksempel et ord som er vanskelig å forklare. Vi må beskrive forskjellen på 2 og 100 millioner dollar, for fattige folk er begge summene enorme! – Det var en lang prosess og mange utkast før vi var fornøyde, sier hun og peker på en fargerik plakat på veggen.

Plakaten viser verdien på det som produseres og fordelingen av verdiene i samfunnet. Tallene viser at 60 prosent av verdiene havner rett i de rike bedriftseierne, men 40 prosent er

fordelt på lønn til 1,5 millioner arbeidere og skatter og avgifter til staten. Plakaten viser også hvor mye de rike bedriftseierne unndrar i skatt og hva denne summen kunne kommet fellesskapet til gode ved å finansiere ti sykehus, 100 skoler og 25 000 nye hus til fattige.

– Det er ikke nok å bare sende ut informasjon, tilføyer Roberto Vaga, medlem av Equipo Maíz-teamet. – Vi har laget en veiledning til hvordan man kan bruke informasjonsmaterialet, inkludert ulike pedagogiske metoder, som drama, spill, papirdukker og bilder. Hvert år deltar mer enn 3000 mennesker fra 500 organisasjoner på ulike kurs som varer fra seks til 50 timer.

– Målet er at organisasjonene selv utvikler sine egne utdanningsteam som kan ta budskapet videre til sine medlemmer og lokalsamfunn, fortsetter Roberto.

– Vi jobber for at flere mennesker skal forstå nasjonal politikk, sier Daniela og smiler, men vi er ikke politisk nøytrale. Partiet FMLN er tross alt folkets og de fattiges parti.

FAKTA

Equipo Maíz ble etablert i 1983 under borgerkrigen i El Salvador. I tillegg til politisk skoloring produserer de alternativ informasjon; bøker, pamfletter og det ukentlige nyhetsbrevet «La Página de Maíz» som distribueres over hele landet. De er også anerkjent for sitt arbeid i nabolandene. Norsk Folkehjelp har samarbeidet med dem siden 2007.

Det koster 20 kroner å rydde en meter skolevei fri for miner.

Norsk Folkehjelp har ryddet miner og klasebomber i 20 år. Men fremdeles skades og drepes uskyldige hver dag. I 2012 starter vi opp minerydding i ytterligere 10 land.

**Send SMS med MINER til 2160 (20 kr)
og du rydder 1 m² minefri skolevei!**

Norsk Folkehjelp

Profilen: John Sörbö

Lørdag 28. april ble John Sörbö sammen med tre andre kolleger tatt til fange under oppdrag for FN i Sør-Sudan. Over tre uker satt John i fangenskap i Khartoum før han og kollegaene ble løslatt den 20. mai.

PÅ KARTET

TEKST Torunn Aaslund og Tine Solberg Johansen FOTO Norsk Folkehjelp

– De spurte oss om vi ryddet minene de hadde lagt ut, og det stemte jo. Så fikk vi bind for øynene og jeg fikk et slag mot hodet.

– **VEIENE VI KVALITETSSIKRET** fører til den største flyktningleiren i Sør-Sudan. Det var rett før regntiden, så det var utrolig viktig å få mat inn. Derfor skulle vi sjekke at veiene var minefrie, forteller John.

– Mens vi kjørte kom vi plutselig til en militærgruppering. De skjøt i lufta og vi gikk ut av bilen for å spørre hva de ønsket. Vi presenterte oss og fortalte at vi var på et oppdrag for FN. De spurte oss om vi ryddet minene de hadde lagt ut, og det stemte jo. Så fikk vi bind for øynene og jeg fikk et slag mot hodet. Vi ble så fraktet til Heglig og videre flydd til Khartoum på kvelden. I Khartoum ble vi fengslet, forteller han.

John Sörbö har jobbet for Norsk Folkehjelp med humanitær minerydding i Sør-Sudan i over sju år og er leder for et kapasitetsbyggingsprosjekt hvor man i partnerskap med FN bygger opp en nasjonal myndighet som heter South Sudan Mine Action Authority. En av John's oppgaver er å utdanne de ansatte i denne organisasjonen slik at de på sikt kan ta over koordinering, implementering og eksplosiver. Han var på oppdrag sammen med Chris Fielding fra FN, Peter Monyluak fra South Sudan Mine Action Authority og Thabo Siave fra den sørafrikanske minerydderorganisasjonen Mechem. Peter Monyluak hadde et møte i landsbyen Pariang da John ble pågrepet med Chris, Thabo og en sør-sudanesisk kollega som også jobber for Mechem.

Etter fem dager i isolasjon i fengselet fikk de endelig møte folk fra ambassaden. Chris var den første som fikk møte

sin ambassade. Noen dager senere fikk John møte folk fra den norske ambassaden. Han fortalte dem at han hadde det etter forholdene bra og at han fikk mat og medisinsk tilsyn.

– I Sudan hadde de tre teorier på hva vi drev med: enten var vi spioner – det fikk de bekreftet at vi ikke var da de sjekket våre laptop og fotoapparat, eller så trodde de vi var leiesoldater – men det eneste de fant i bilen var mine-rydderutstyr. Deres siste teori var at vi har reist inn ulovlig i Sudan. Men da de fikk sjekket GPS-ene våre døde også dette argumentet, forteller han.

John forteller at han og kollegene ble frigitt av sudanske myndigheter takket være innsats fra den norske ambassaden i Khartoum og den tidligere presidenten i Sør-Afrika, Thabo Mbeki, som på vegne av African Union forhandlet frem frigivelsen.

– *Hvordan har tilværelsen vært etter at du ble løslatt?*

– Veldig bra. Jeg hadde debrief med UNMISS (United Nation Mission in South Sudan) i Juba dagen etter at jeg var løslatt fra fengselet i Khartoum. Jeg tilbragte fire dager i Juba hvor det blant annet ble arrangert en fest for meg av kollegaene i Juba. Deretter satte jeg kursen mot Oslo hvor jeg hadde debrief med ledelsen i Norsk Folkehjelp samt en grundig legesjekk.

– Møtet med gode kolleager på hovedkontoret var sterkt, fortsetter John, de hadde arrangert en mottagelse i resepsjonen da jeg ankom med Liv Tørres og Per Nergaard som hentet meg på Gardermoen. Presseinteressen var naturlig nok stor med pressekonferanse og en rekke intervjuer med tv og radio. Jeg dro deretter på et kurs i Danmark, og har nå ferie i England før jeg returnerer til Juba 1. september.

– Jeg ser fram til å returnere til Sør-Sudan, sier John. Det skal bli godt å se gode kollegaer igjen. Dessverre har vår avtroppende landdirektør Jan Ledang forlatt Sør-Sudan når jeg returnerer. Jeg og alle i Sør-Sudanprogrammet kommer til å savne Jan, han er en dyktig leder, meget erfaren og nyter enorm respekt blant ansatte i FN, andre organisasjoner og ikke minst i regjeringskorridorene i Sør-Sudan. Han viste hvilken dyktig og erfaren leder han er under tiden jeg satt i

fangeskap og det var veldig godt å se han da han hentet meg på flyplassen i Juba da jeg returnerte.

– *Har denne opplevelsen endret ditt syn på livet?*

– Nei, jeg vil ikke si det. Jeg har jobbet ute i mange år og har hatt en lignende opplevelse under min tid i Midt-Østen. Den varte imidlertid kun et par dager. Jeg er like motivert og dedikert til å gjøre en god jobb for Norsk Folkehjelp og mine sør-sudanesiske kollegaer som før jeg ble arrestert.

– Jeg kommer til å forsette i Sør-Sudan så lenge prosjektet jeg leder har finansiering og så lenge mineavdelingen ønsker meg der. Prosjektet mitt har finansiering ut året og jeg kommer til å bruke mye av tiden i høst til å jobbe med videre finansiering fra kanadisk UD som finansierer oss nå. På sikt er det naturlig å flytte på seg, men jeg ønsker å forsette i Afrika.

– *Bør Norsk Folkehjelp endre måten vi arbeider på i Sør-Sudan, som følge av denne hendelsen?*

– Norsk Folkehjelp i Sør-Sudan oppdaterer jevnlig sine sikkerhets- og beredskapsplaner. Jeg er medlem av arbeidsgruppen i Juba og vi hadde flere møter hvor planverket ble oppdatert 14 dager før jeg ble arrestert. Jeg vet også at Norsk Folkehjelp sentralt oppdaterer og justerer planverket sitt. At saken ble så utmerket håndtert fra såvel Oslo som Juba viser nettopp hvor seriøs Norsk Folkehjelp er som organisasjon og arbeidsgiver.

Planverk må naturligvis jevnlig oppdateres. Så vidt jeg vet er jeg den første ansatte fra Norge som har blitt tatt som gissel under arbeid ute og det er naturlig at denne hendelsen og det vi har erfart implementeres i planverket.

– *Har familien din blitt mer engstelige og redde for å la deg dra ut?*

– Etter løslatelsen dro jeg direkte til Juba. Jeg dro også direkte til Juba etter debrief og pressemøter i Oslo før jeg tok ferie. At jeg returnerer til Sør-Sudan den 1. september er ukomplisert for dem.

– Jeg er glad i jobben min og stolt av å jobbe i Norsk Folkehjelp. Det er flott å ha så fantastiske kollegaer som jeg har i Norge, i Sør-Sudan og i andre land hvor vi har program, avslutter John.

30 år med åpne sår

En helg i september 1982 ble opp mot 1700 palestinere massakrert i flyktningleirene Sabra og Shatila i Beirut i Libanon. I bakgrunnen sto Israel og hadde regien på de libanesiske falangistenes herjinger, etter at internasjonale sikkerhetsstyrker hadde reist hjem.

TEKST Linn Stalsberg

Norsk Folkehjelp sendte ut et kriseteam til Sør-Libanon den 25. juni 1982. Fra v.: tolken Ahmed Salame, lege Kim Hauge og ambulansesjåfør Svein Gutterup. FOTO: Terje Akerhaug

– **TIL DE GRADER** et svik og forræderi fra Israel, USA og Europa, sier lege Eivind Witsø, som var der da det skjedde.

Eivind Witsø husker det slik:

– Invasjonen startet torsdag morgen. Det var ikke overraskende, vi trodde det var en vanlig israelsk invasjon, sier Witsø. Men da svært skadde pasienter ankom sykehuset natt til fredag skjønte legene at dette var noe annet.

– Jeg ble sjokkert over skadene pasientene hadde, sier han.

Witsø var en ung assistentlege med sympati for palestinerens kamp da han i 1982 jobbet på Gazasykehuset i flyktningleirene Sabra og Shatila i Beirut. Det var første gang han var i Libanon. I dag er han seksjonsoverlege ved Ortopedisk avdeling, St. Olavs Hospital, Trondheim.

– Sivildbefolkningen i leirene var toltalt forsvarsløse, sier Witsø.

SÅRET SOM IKKE KAN GRO

Hendelsen kaster fremdeles mørke skygger over skjebnefellesskapet som er den israelsk-palestinske historien.

– Israel sitter fremdeles på mange dokumenter og fakta i denne saken som aldri er offentliggjort. Verdenssamfunnet burde presset Israel til å frigi dette materialet, sier Witsø.

Ariel Sharon ble pekt ut som den skyldige mannen bak, og måtte samme høst gå av som forsvarsminister på grunn av massakren. Men straffen ble bare midlertidig. Han kom senere tilbake som

» Overlevende fra flyktningleiren Shatila sørger i ruinene. 1700 barn, kvinner og menn ble nådeløst slaktet ned av libanesiske falangister i massakren som var regissert av Ariel Sharon og hans israelske styrker.

statsminister, noe som opprørte mange palestinere og fremdeles er et verkende sår.

SKREV DAGBOK MENS DET SKJEDDE

«Det har foregått en MASSAKRE! 1500 mennesker drept, kvinner, barn, eldre!! For et menneskesyn, lar europeerne komme ut – dreper de andre. Gråter. Hva med Samia og Rhesi? Ingen telefon eller telefax forbindelse med utlandet. BBC har greid å få ut nyheten. Alle veier sperret.»

Dette skrev Liv Thommesen i dagboken sin helgen 16.-18. september 1982. Thommesen var koordinator for den norske Palestinakomiteens hjelpearbeid i Libanon, og jobbet sammen med Witsø på feltsykehuset. I dag er hun professor i molekylærmedisin ved NTNU.

Thommesen valgte i motsetning til Witsø å gå inn i flyktningleirene etter at det ble rolig. Hun skriver i dagboken:

«Gikk rundt i Shatila. Ubeskrivelig! Liklukt. Kastet opp. Gråt.»

– Det jeg så og opplevde kommer tilbake i glimt, særlig når det skjer liknende ting i andre deler av verden. Min måte å takle dette på, er å bruke kunnskapen vi har til fortsatt å støtte palestinerne, sier Thommesen i dag.

Etter at hun kom tilbake til Norge etter massakren, reiste Thommesen land og strand rundt for å snakke om det hun hadde opplevd.

– Sabra og Shatila var et sjokk. Jeg mistet en del illusjoner om hva men-

nesker er i stand til å gjøre mot hverandre, sier hun. Da hun så bulldosere kjørte inn i leirene etter at drapene var gjennomført, skjønte Thommesen omfanget av massedrapene.

Hele familier ble drept. Barn, eldre, voksne ble funnet i klynger.

– Noe av det verste var å se hva de hadde gjennomgått før de ble drept, sier Thommesen.

ULVER I HØNSEGÅRDEN

Det var kompliserte omstendigheter omkring massakren. I 1982 var det hele 300 000 palestinske flyktninger i Libanon. I juni samme år innledet Israel krig mot Libanon, for å ødelegge for PLO som hadde base i Beirut. I begynnelsen av september klarte USA å forhandle frem en våpenhvile mellom palestinere og Israel, og Israel lovet å ikke okkupere Beirut. Men 14. september ble den nyvalgte libanesiske presidenten Beshir Gemayel drept.

– Stemningen var spent. USA garanterte likevel for sikkerheten til flyktningene i leirene, da sikkerhetsstyrken i

september trakk seg ut, sier Witsø.

Avtalen ble brutt.

15. september gikk Israel inn i Vest-Beirut. Stridsvogner ble plassert rundt de to flyktningleirene som en jernring for å hindre livredde palestinere i å flykte. Ansatte på feltsykehuset fikk portforbud.

Kristne libanesiske soldater – såkalte falangister – ble sluppet inn i leirene, med våpen.

– Dette var en gruppe som ble brukt av Israel, sier Witsø, fordi ingen hatet palestinere mer enn dem.

– Det var som å slippe ulven inn i hønsegården, sier han.

– VI BLE SLAKTET

Landdirektør for Norsk Folkehjelp i Libanon, Wafa Yassir, bodde i Beirut da massakren skjedde, men ikke inne i selve leirene. Yassir er selv palestinsk flyktning. Også hun mener det internasjonale samfunnet sviktet; både i 82, og senere, da de ikke stilte Israel til ansvar.

– Men dette er vi jo vant til, sier Yassir lakonisk.

– Jeg var helt sjokkert over det som skjedde, hvordan hele familier ble samlet sammen og reglerett henrettet. Vi palestinere var et mål, som kunne slaktes! Vi hadde panikk, vi skjønte ikke engang hvem fienden var med en gang. Det var ekstremt stressende, forteller hun.

Hun forteller at hun så små barn som hadde mistet hele familien. En gutt på fem-seks år hun kjente, gikk fra hus til hus og fant alle i storfamilien; foreldre og søsken, tanter og onkler drept. Han ble funnet av storebroren sin og sendt til sykehus, men i dag, 30 år etter, er han fremdeles psykisk syk og får behandling.

– Flyktningene var helt hjelpeløse. Og det faktum at Ariel Sharon sto bak men aldri virkelig er stilt til ansvar gjør at vi aldri glemmer dette, sier Yassir i dag.

Hvert år markeres massakren i Beirut, og i år skal arrangementet pågå en hel uke i september.

– Målet på sikt er å få til et museum på gravlunden der ofrene ligger, men vi møter mange hindringer, så det vil ta tid, sier Yassir.

Fullt sirkus på asylmottak

Barna ved Refstad transittmottak lærte å sjonglere, balansere og fikk prøve seg på etthjulssyssel da Cirkus Sibylla hadde tre dager med sirkusskole. Med støtte fra ExtraStiftelsen skal sirkusskolen innom alle Norsk Folkehjelps asylmottak og gjøre barna til små sirkusartister.

TEKST OG FOTO Tine Solberg Johansen

– **VI ÅPNER EN** ny dør for dem. Vi gir dem muligheten til å være konstruktive med energien sin, sier Ivanir Hansson Olsen, leder i Cirkus Sibylla. Barna ved Refstad transittmottak sjonglerer, balanserer og prøver seg på en etthjulssyssel mens hun instruerer ivrig.

– Look at me, look at me (se på meg), skriker Kawser Mohammed (10). Hun kaster et rødt tørkle opp i lufta. Før hun fanger det kaster hun et rosa etter, så et blått, før det røde igjen flagrer over henne. På bare en dag har hun blitt supersjonglør. Hun smiler stolt.

– Det handler om å se mulighetene i mennesket. Barna får vise seg fra en annen side, sier Ivanir. Sammen med resten av Cirkus Sibylla reiser hun rundt til alle Norsk Folkehjelps mottak og gjør barna til små sirkusartister.

Etter tre dager med øvelser inviterer Cirkus Sibylla til forestilling. Barna skal vise frem alt de har lært. Til tross for at det kun er tre dager med sirkusdisipliner mener Ivanir at det skaper varig endring for mange.

Når den store forestillingen er over på Refstad er det blandede følelser blant de små sirkusartistene.

– Sirkuset er glad og det gjør oss også glad. Jeg er så lykkelig, men er litt lei meg fordi de ikke kommer i morgen, sier Kawser.

– Jeg var fryktelig nervøs når jeg først gikk opp på scenen. Nå føler jeg det som om jeg hadde vært på et veldig vakkert sted, et sted som er mitt, sier Rukhsa Isaq (12) fra Afghanistan.

Rukhsar Ishaq (12) er fra Afghanistan.

Kawser Mohammed (10) fra Eritrea.

UNGDOMSLEDER

Med makt til å forandre

VISSTE DU AT verdens atomvåpendoktriner har blitt mer liberale de siste årene? At franske atomvåpen kan benyttes mot terrorister, at tusener av atomvåpen står klare til utskytning hvert eneste sekund, at flere hundre atomvåpen er utplassert i Europa eller at tusenvis av atomvåpen er unntatt fra den internasjonale avtalen om ikke-spredning og nedrustning? Visste du at om bare en liten brøkdel av alle verdens atomvåpen sprenses vil det forandre klimaet på jorden for godt, rasere ozonlaget og føre til en ny istid?

I så fall var det på tide at du fikk vite. Heldigvis er det ikke verre enn at vi kan gjøre noe med det, gjennom å kreve et globalt totalforbud mot atomvåpen. Og klart vi kan få det til.

Det er bred internasjonal enighet og stemning for et forbud mot atomvåpen. Det eneste som mangler nå er det politiske presset som vil tippe statene til å signere et faktisk avtaleverk. Og vi skal bidra til det presset.

I september er det igjen klart for den årlige Solidaritetskonferansen, og i år er tema intet mindre enn «Ungdomsmakt». Som medlem i Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom er du med på å forandre verden gjennom politisk påvirkningsarbeid. Og jo dyktigere vi blir til å påvirke, jo mer makt har vi. Sammen vil vi ha makt til å få igjennom et totalforbud mot atomvåpen, til å reformere norsk bistandspolitik, snu regjeringens asylpolitikk og bygge ned rasismen og fremmedfrykten blant oss. Sagt annerledes er vi en mektig gjeng som samles på Hadeland i september. Jeg håper vi ses!

Solidarisk hilsen Hilde

Bistand på boks

Tomme bokser, eller flasker for den saks skyld, blir det penger – og bistand av. I år vil returemballasje levert i Coops butikker føre til at nærmere 30 millioner kroner går til bistandsarbeid flere steder i verden. Det handler bare om å trykke på rett knapp på panteautomaten.

TEKST Lena Fiske FOTO Ivar Christiansen

2012 ER FNS internasjonale samvirkeår. Mottoet for året er: Samvirke skaper en bedre verden. – Helt i tråd med både vår og fagbevegelsens grunntanke om at det er til alles beste å dra lasset sammen og tenke litt lenger enn bare på seg selv, sier Odd Rune Andersen. Han er organisasjonsdirektør i Coop Norge, som er samvirkelagenes fellesorganisasjon. I en lang rekke av norsk forbrukerkooperasjons mer enn 100-årige historie har solidaritetstanken omsatt i praktisk bistandsarbeid stått på organisasjonens dagsorden. I samvirkeåret 2012 vil Andersen og Coop gjerne vise hvor enkelt det kan være for hver og én av oss å drive solidaritetsarbeid i praksis.

TRYKK PÅ KNAPPEN

– Vi er godt i gang med å bytte ut gamle panteautomater i butikkene våre med nye. På de nye vil du finne det vi kaller en donasjonsknapp. Trykker du på den, vil pantepengene gjøre hverdagen både tryggere og mer rettferdig for svært mange i blant annet Mosambik, Kambodsja og Bolivia, land der vi samarbeider med Norsk Folkehjelp om å drive bistandsarbeid, sier han. Pengene vil også bli brukt til å utdanne minehunder som vil gjøre hverdagen tryggere i landene de skal seg frem til miner i etter endt utdanning.

POSITIVT SKJEBNEFELLESSKAP

Coop Norges organisasjonsdirektør mener det er et slags positivt skjebnefellesskap mellom forbrukerkooperasjonen og fagbevegelsen: et ønske om å gjøre noe på den internasjonale arena for å gi medmennesker mulighetene til et godt og verdig liv.

– Derfor var valget både selvsagt og lett når vi for et par, tre år siden skulle finne en langsiktig samarbeidspartner i solidaritetsatsingen vår. Med fagbevegelsen som eier og med det samme verdigrunnlaget som Coop, var Norsk Folkehjelp den rette. I dag samarbeider vi i ett land i Afrika, ett i Asia og ett i Sør-Amerika. I tillegg er vi engasjert i arbeidet i Sarajevo i Bosnia med å lære opp hunder som brukes til minerydding en lang rekke steder i verden. Det er Norsk Folkehjelp som gjennom stedlige organisasjoner driver det praktiske bistandsarbeidet, sier Andersen.

Jeg mener det er både forbrukerkooperasjonens og fagbevegelsens ansvar å gjøre vårt til at vår velstand smitter over på andre. Når vi kjøper brus og øl for hundrevis av millioner kroner i året, og panter for et ikke ubetydelig millionbeløp, bør stadig flere av oss velge den riktige knappen på panteautomaten, sier Odd Rune Andersen.

PANTET FLASKER: Solidaritetsungdom har ryddet over fem kvadratmeter skolevei fri for miner. Medlemmene i Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom pantet flasker i Coop-butikken i Pilestredet Park og kunne donere 112 kroner til Norsk Folkehjelps arbeid. I hele år går pengene fra returemballasje levert i Coops butikker til Norsk Folkehjelp så lenge en trykker på rett knapp på panteautomaten. 20 små flasker kan bidra til å rydde en kvadratmeter land fritt for miner.

To gode venninner, Flora og Spot.

Hilsen fra hundesenteret

Norsk Folkehjelp driver verdens største senter for avl og trening av minehunder i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina. Her kommer en hilsen fra senteret og valpen Flora.

TEKST Lisa Andersen FOTO Norsk Folkehjelp

SVØMMING ER EN av de beste måtene å trene på som opprettholder hundenes fysiske form. En av de aller ivrigste hundene er 16 måneder gamle Flora. Om Flora kunne bestemme hadde hun gjerne blitt i vannet for alltid. Hun elsker å leke og hennes spesialitet er å lage bobler i vannet. Når treningen er over demonstrerer hun klart og tydelig for hundetreneren at hun er uenig og hun forlater ikke bassenget uten litt motstand. Flora har svømmetrening på samme tidspunkt som sin «bestevenninne» Spot. De er om trent på samme alder og de ligger begge

godt an til å nå målet om å bli profesjonelle minehunder.

Flora er nå inne i et tøft stadium av treningen; søkene blir mer krevende og hun får stadig nye omgivelser å bryne seg på. Til tross for utfordringene fortsetter Flora å vise bemerkelsesverdige forbedringer i lydighet og sosialisering. Hovedmålet med treningen denne sommeren er å bygge opp hundens selvtillit gjennom mestring.

Trenerne har stor tro på at Flora vil klare den siste og avgjørende eksamen som vil skje før jul.

FAKTA

- Norsk Folkehjelps hundesenter leverer årlig ca. 75 ferdigtrente hunder. Minehundene gjør en livsviktig jobb i kampen for en minefri verden.
- En minehund finner i snitt minene 20 ganger raskere enn en mine-rydder klarer alene.
- Det tar ca. 18 måneder med krevende lek og opplæring før hundene er ferdig skolert.

TEMA

Minerydding

2

Det første k

2006

Rapporten M85 beviser at la

2007

Klasebom

2008

TV-aksjonens innsamling går til Norsk Folk

2011

Norsk Folkehjelp starter minerydding i Latin

2012

0 år

Foto: Benjamin Dixie

Første mineryddingsprogram startet i Kambodsja

1992

Første kvinnelige minerydderlag er klare for innsats i Mosambik

1994

Norsk Folkehjelp sluttet seg til ICBL

1995

Mineforbudet vedtatt i Oslo og ICBL får Nobels fredspris

1997

Det globale minehundsenteret blir startet i Sarajevo, Bosnia-Herzegovina

2004

Klasebombeprosjekt startet i Libanon og Norsk Folkehjelp slutter seg til CMC

ngt færre klasebomber eksploderer umiddelbart enn før antatt

beforbudet blir vedtatt i Oslo og signert i Dublin

kehjelps mine- og klasebomberydding

-Amerika (Chile/Peru)?

Et kontroversielt forslag

En minerydder-organisasjon blir til

TEKST Kjetil Johansen FOTO Norsk Folkehjelp

BOSNIA, MARS 1993. Jan Erik Linstad leder en konvoi med kjøretøyer. Som koordinator for UNHCRs innsatser i østre Bosnia er han på leting etter flere tusen bosniere som er fordrevet fra bostedene sine.

Sju kjøretøyer avanserer langsomt på en vei de vet kan være minelagt. Så ruller den siste i kolonnen, en belgisk lastebil full av nødhjelp, utenfor sporet som de øvrige bilene har kjørt i. Den har ikke noe valg, siden den er utstyrt med bredere hjulgang enn de andre. Dermed ruller den også ubønnhørlig over en dump i veien.

Minen utløses. Og lastebilen blåses av veien, utfor den bratte skråningen. De to i førerhytta klarer seg imidlertid, takket være at lastebilen er forsterket. Den er bygd nettopp for å tåle påkjenningen ved å gå på en mine.

MANNEN FRA KONGO

Jan Erik Linstad er født og oppvokst i byen Bukavu, i det som inntil 1960 het Belgisk Kongo. Han er misjonærsønn. Foreldrene jobbet for pinsevennene.

– Oppveksten var på den ene siden en fin og fredelig tid. På den andre siden så jeg jo diskriminering og overgrep, særlig fra belgiske statstjenestemenns side, forteller han.

Linstad kom til Norge som 13-åring, men livet hans skulle bli preget av stadig nye Afrika-opphold. I 1989 ble han utenlandsjef i Norsk Folkehjelp, og ganske snart gjenoppdaget han problemene minene skapte.

– Under utenlandsreisene ble jeg stadig konfrontert med ett og samme problem: Miner, miner, miner, forteller Linstad.

– I Beirut møtte jeg mineskadde. I Mosambik, Angola og Sudan møtte jeg mineskadde. Mineskadde og lemlestedde hele tiden.

Problemet – og lidelsene – var omfattende. Hver eneste time i døgnet, hvert eneste døgn i året, ble noen lemlestet av landminer.

– Jeg ble mer og mer oppsatt på at vi burde gjøre noe med dette. Det ledet blant annet til at jeg begynte å føre samtaler med Jan Egeland, som var statssekretær i UD, om mineproblemet.

– Det var ikke mange andre som lyttet til meg. Bortsett fra Odd Wivegh, generalsekretæren, og daværende formann, Harald Øverås. Sammen med Egeland ble vi et slags firklover i utviklingen av planene for det som skulle bli mineryddingssatsingen.

– Jan Egelands rolle var helt essensiell. Han hadde et enormt kontaktnett. I august 1991 kom det en åpen forespørsel fra FNs høykommissær for flyktninger.

– Egeland ba Norsk Folkehjelp om at jeg kunne bli fristilt for en periode, slik at jeg kunne delta i en delegasjon til Kambodsja. I første omgang for å vurdere mulighetene for en repatriering av kambodjanske flyktninger i Thailand.

Linstad beskriver turen til Kambodsja som selve vendepunktet. Det var der og da han bestemte seg for at kampen mot de nedgravde «automatiske soldatene» simpelthen bare måtte komme i gang.

Jan Erik Linstad

«Jeg ble stadig konfrontert med ett og samme problem: Miner, miner, miner!»

Under en av inspeksjonsrundene i Kambodsja besøkte delegasjonen et av landområdene som var avsatt til de tilbakevendende flyktningene. Det så først ganske lovende ut. Men han hadde ikke tatt mer enn to steg før han kjente at noen festet et svært bestemt grep om skjorta hans – og dro meg tilbake. «Her kan du ikke gå, herr Linstad! Her er det miner», lød forklaringen.

– Og dette var altså markene som var satt av til flyktningene! 6000 mennesker skulle flytte inn. Og området var fullt av miner!

SKRIKENDE BEHOV

Linstad traff den newzealandske obersten som ledet programmet for minerydding i landet. Han kunne informere om at det var begrenset til strategiske punkter i infrastrukturen. FN-soldatene ryddet utelukkende miner rundt broer og viktige veistrekninger. De rørte ikke jordbruksmarker eller områder rundt landsbyer.

Han var også i møte med en britisk, privatdrevet, mineryddergruppe. – De drev rent kommersielt. De ryddet bare miner for folk som kunne betale dem, sier Linstad.

Kort sagt; det var et skrikende behov for en sivil, humanitær minerydderorganisasjon.

– Jeg ringte hjem til Jan Egeland og forklarte problemstillingen. Da jeg kom hjem, organiserte han et møte der alle de store norske hjelpeorganisasjonene var innkalt: Røde Kors, Redd Barna, Care, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp.

Under møtet holdt en ung norsk offiser, Svein Henriksen, foredrag om sine erfaringer fra minerydding i Afghanistan. Han kunne blant annet fortelle at de militære hadde begynt å utdanne lokale mineryddere. Lokalbefolkningen var trukket med i opprydningsarbeidet. Linstad noterte seg både budskapet og navnet til Henriksen.

Deretter stilte Egeland, på vegne av det norske UD, spørsmålet: «Er det noen av de norske hjelpeorganisasjonene som er interessert i å ta på seg dette?»

Linstad hadde selvfølgelig flagget sin interesse overfor Egeland allerede. Og han hadde gått på møtet med velsignelse fra Wivegh og Øverås. Så da spørsmålet ble stilt direkte fra Egelands side; «Er ikke dette noe for dere i Norsk Folkehjelp?», svarte Linstad; «Jo, vi er beredt!».

Det var et svar som skulle skape en viss turbulens innad i organisasjonen.

For enkelte føltet dette som et ideologisk brudd med hva Norsk Folkehjelp sto for.

– Folkehjelpen var jo – for å si det som det var – en organisasjon med mange militærnektende og pasifister, kommenterer Linstad. – Og nå skulle den militariseres!

Svein Henriksen, offiseren som hadde holdt foredraget om minerydding i Afghanistan, kom med på laget. Han fikk følge av flere minespesialister, blant annet Harald Bjarkøy og Håvard Bach. Faktum var at noen av det norske forsvarets dyktigste minespesialister og sprengstøfeksperter snart var å finne i korridorene hos Norsk Folkehjelp.

Neste steg måtte bli å sette minerydderne i praktisk arbeid. Da det ble klart at FN ville finansiere minerydderprosjektet i Kambodsja i 1992 sto Norsk Folkehjelps gruppe klare til å rykke ut.

I følge Linstad var heller ikke ambisjonsnivået veldig høyt til å begynne med: – Ambisjonene i starten var egentlig bare at vi skulle prøve. Vi skulle begynne med kambodsjanske bønder og se hvor det bar hen.

I dag har Norsk Folkehjelp verdens mest omfattende humanitære mineryddingsprogram. Siden 1992 har organisasjonen i samarbeid med lokale partnere fjernet og ødelagt nesten 1,2 millioner miner. 1,2 milliarder kvadratmeter land er blitt frigjort.

Den første gruppen mineryddere reiser fra Gardermoen til Kambodsja. Øverst fra venstre er: Roger (etternavn ukjent), Tore Skedsmo, Sverre Bae, Are Hemmingsen. Nederst fra venstre: Remy Wick, Alf Bjarkøy, Haavard Bach, Henning Rabben.

Gutta på tur

De første ryddejobbene

TEKST Kjetil Johansen FOTO Håvard Bach

KAMBODSJA, 1992. Håvard Bach befinner seg inne på Røde Khmers territorium. Han har med seg demobiliserte soldater fra regjeringshæren, som han har trent opp til mineryddere.

Avtalen med Røde Khmer er at de skal få lov til å fjerne miner også på geriljaens område. Men spenningen er mildt sagt stor.

Den blir for stor for en av Røde Khmer-soldatene. Plutselig trekker han opp en pansergranat, og truer en av regjeringssoldatene med den. I løpet av noen ekstremt lange sekunder står hele situasjonen og vipper. Dette kan ende i blodbad.

Men regjeringssoldaten beholder selvkontrollen. Og en av kameratene til Røde Khmer-soldaten får ham til å gjenfinne en slags ro.

Det blir ikke noe blodbad denne dagen. Ryddejobben kan fortsette.

FRA LIBANON TIL KAMBODSJA

Håvard Bach har bakgrunn som yrkesmilitær. Han har kapteins grad, og har hatt to kontigenter i Libanon.

Så dukket det opp en høyst uventet mulighet. Utenfor det militære. Det var snakk om minerydding i Kambodsja.

– Jeg ble rett og slett spurt, forteller Bach om hvordan han havnet i Norsk Folkehjelp. – Og jeg syntes det var interessant.

Etter å ha inngått en trepartsavtale med Forsvaret begynte rekrutteringsjakten på mannskap til det aller første minerydderteamet. Letingen fant sted i egne nettverk.

Det var juli 1992. Og teamet var klart for å dra til Kambodsja.

RYDDET I BAR OVERKROPP

Kambodsja var i praksis et ødelagt land, med en splittet og traumatisert befolkning. Pol Pot og Røde Khmers skrekke regime på 70-tallet hadde kostet kanskje så mye som 25 prosent av befolkningen livet.

På 80-tallet ble Kambodsja delt i stridigheter og det var først i oktober 1991 at en fredsavtale ble undertegnet av partene i konflikten. Våpenhvile ble inn-

«Veldig mye kunne gått veldig galt. Veldig lite gjorde det.»

ført, demobilisering ble gradvis iverksatt og flyktninger skulle repatrieres.

Men først måtte minene fjernes. Hvis de bare kunne få kommet igang.

– Vi visste ikke hva vi skulle gjøre og hadde ingen konkrete oppdrag.

– Vi hadde heller ikke noe verneutstyr, vi ryddet miner i bar overkropp. Men vi hadde ingen uhell.

Nordmennene tok kontakt med FN, rett og slett for å informere om at de befant seg i landet. FN hadde flere ulike prosjekter gående, og var svært fornøyd med å få servert en kompetent mineryddergruppe betalt av det norske UD.

Bach mener at han lærte veldig mye i Kambodsja. Også på et personlig plan, om et folk som hadde lidd noe helt fryktelig.

– Alle vi ansatte var traumatiserte. Nesten alle hadde mistet store deler av familien sin. Likevel var folk positive og samarbeidsvillige. Evnen de viste til å gå videre i livet, på tross av alt de hadde opplevd, imponerte. Man utvikler stor respekt for mennesker som kjemper seg gjennom sånne ting.

KONTAKT, FORHANDLINGER, RYDDING

Proessen begynte med at minerydderne måtte bli kjent med folk. Og la folk bli kjent med dem. Dette betydde å reise rundt i landet. Sove på gulv og i hammock. Snakke med folk. Som regel uten beskyttelse.

Etter at samarbeidet med FN var etablert begynte jobben med å finne, sette sammen og lære opp ryddeteam. Rekrutteringen ble gjort blant regjeringssoldater som var i ferd med å demobiliseres.

– Vi ryddet spesielt langs veier og rundt landsbyer. Det lå tonnesvis med miner i bakken, mens det sto tusenvis av mennesker og ventet på å få flytte inn.

FN opprettet arbeid for mat-prosjekter hvor lokalbefolkningen fikk anlegge sine egne veier. Veibyggingen fant gjerne sted 200–300 meter bak mineryddingen.

En periode holdt teamet til i byen Sisophon. De skulle rydde i et Røde Khmer-kontrollert område. Det begynte imidlertid å gå rykter om at generalen som kontrollerte dette området planla å bombe Sisophon.

Bach oppsøkte generalen og presenterte ham for ryddeplanene. Pekte ut stedet på kartet.

Avslutningsvis spurte Bach generalen: «Det går rykter om at De skal bombe Sisophon. Der bor jeg.»

«Der bor også store deler av familien min», svarte han. Sisophon var trygt.

– Hvordan gikk dere fram når dere tok kontakt med Røde Khmer? De visste jo ikke hvem dere var?

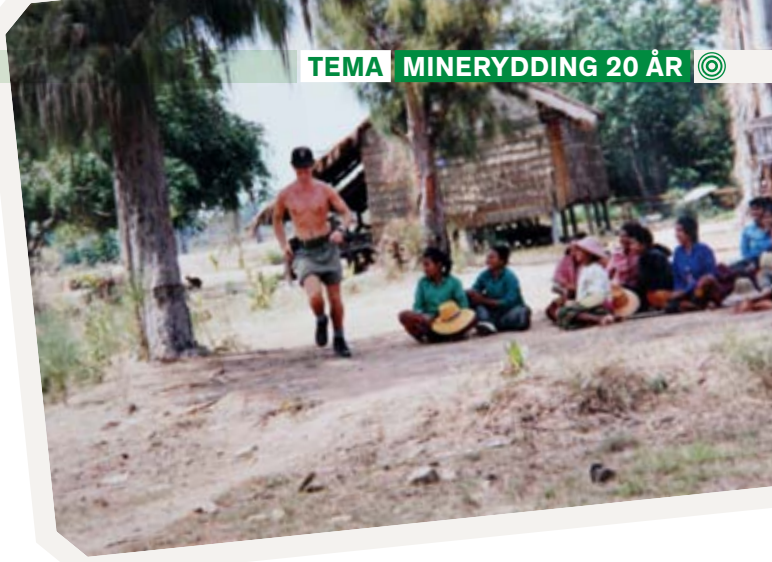
– Vi var unge og tøffe den gangen. Kanskje litt blåøyde. Jeg ville nok ikke gjort det igjen.

Teamet måtte blant annet kvitte seg med alt som kunne minne om militær bekledning eller uniformer. De ble eskortert av tungt bevæpnede Røde Khmer-soldater gjennom jungelen. Ferden kunne ta flere døgn. Vel framme befant de seg gjerne i avsidesliggende områder hvor Røde Khmer hadde holdt stand i flere år.

Fordi de hadde vært isolert så lenge, var Røde Khmer-styrkene ofte svært redde for folk utenfra.

– Veldig mye kunne gått veldig galt. Veldig lite gjorde det. Det er ganske utrolig. Når man ser på alle forhåndsreglene vi senere etablerte er det utrolig at det gikk så bra uten disse forhåndsreglene.

– Men det handler mye om hvordan du opptrer. Respekt er helt sentralt. Respekt betyr ikke underdanighet, men å være villig til å lytte og lære, understreker Bach.

Et uimotståelig momentum

Det internasjonale forbudet mot landminer

TEKST Kjetil Johansen FOTO Norsk Folkehjelp

Svein Henriksen

Jody Williams og ICBL mottar fredsprisen i Oslo i 1997.

I 1995 **FIKK** Svein Henriksen diskret overlevert en bunke sammenstiftede kopierte papirer. Det var en drøyt 80 sider tjukk rapport. Rapportens tittel og opphav: «The Military Utility of Land Mines: Implications for Arms Control», utført for det amerikanske forsvaret av Institute for Defense Analyses.

– Det var en omstendelig rapport, men konklusjonen var viktig, sier Henriksen. – Rapporten konkluderte med at erfaringen fra Vietnamkrigen viste at landminer var til større ulempe enn nytte for soldatene som la dem ut.

Kort sagt; argumentene om at soldater har behov for miner, viste seg å ikke stemme. Innholdet i rapporten skulle bli brukt for alt det var verdt i kampen for å få til et internasjonalt forbud mot landminer.

MINELEGGEREN

Svein Henriksen har selv undervist i hvordan miner plasseres ut. Han har gått befalsskolen og Krigsskolen og var en av det norske forsvarets eksperter i sprengning og miner.

Sommeren 1992 dro Henriksen til Afghanistan. Han skulle jobbe for FN og oppdraget gikk ut på å rydde miner, samt lære opp lokalbefolkningen i minerydderfaget.

Minene var vanskelige å finne, men desto lettere å bli rammet av.

En varm og støvete dag i Kandahar får Henriksen stifte bekjentskap med dette brutale paradokset, som hjelpeløs tilskuer. Henriksen og teamlederen hører et smell og løper bort dit en folkemengde har samlet seg. De står rundt et barn på fem-seks år som har gått på en mine. Det er mye blod. Barnet skriker ikke, men ligger nærmest livløst – men i live.

For kaptein Henriksen hadde mineofferstatistikken brått fått et ansikt.

FELLESKAMPANJEN MOT MINER

– Da jeg kom tilbake fra Afghanistan følte jeg meg ferdig med den militære karrieren, forteller Henriksen.

I begynnelsen av 1994, ble han til-

budt stilling som prosjektkoordinator i Norsk Folkehjelp. Henriksen gikk nå over fra å holde minekurs i Forsvaret til å skulle jobbe med minerydding.

Hvert år ble rundt 26 000 mennesker drept eller lemlestet av miner. Mer enn 80 prosent av ofrene var sivile. Norsk Folkehjelp anslo midt på 1990-tallet at det årlig ble produsert mellom fem og 15 millioner nye miner. Rundt to millioner ble utplassert hvert år. Mens bare 100 000 ble ryddet.

Det krevdes noe mer, noe virkelig radikalt, om man noensinne skulle kunne håpe på å se slutten på problemet.

I 1994 så Den norske felleskampanjen mot miner dagens lys. Svein Henriksen var med fra starten. Den norske kampanjen var selvfølgelig ment å bli en del av den internasjonale kampanjen (ICBL), som ble startet i 1992.

ARBEIDERPARTIET OVERTALES

For kampanjen var det viktig å få med seg Arbeiderpartiet (Ap) på laget for å få til et norsk totalforbud mot miner.

De hadde et dårlig utgangspunkt. Arbeiderpartiet var imot.

– Vi prøvde oss med et benkeforslag under Aps landsmøte i februar 1995. Oslodelegat og informasjonssjef i Norsk Folkehjelp, Ivar Christiansen fremmet forslaget, som ble nedstemt etter at daværende forsvarsminister Jørgen Kosmo hadde argumentert mot det fra talerstolen.

Arbeidsstrategien ble endret. Om Ap skulle snu i denne saken, måtte gras-rotta i partiet overbevises.

– Vi begynte å jobbe direkte mot fylkeslagene. Også her var Ivar Christiansen viktig. Han kjente jo «alle» i partiet. Det som satte snøballen i bevegelse var at Buskerud Ap nesten enstemmig gikk imot vedtaket på landsmøtet. Buskerud var viktig, for både partiformann Torbjørn Jagland, Stortingspresident Kirsti Kolle Grøndal og statssekretær i Forsvarsdepartementet, Sigve Brekke, tilhørte det fylkeslaget.

– Statsekretær i UD, Jan Egeland, var også «vår mann» og det må ha vært en lettelse for Egeland da Arbeiderpartiet snudde i minespørsmålet.

VEDTOK FORBUD

– En grunn til at etablisementet i departementet og forsvarsledelsen helt

intuitivt svarte avvisende på forslaget om forbud var den militærstrategiske. På dette tidspunktet var det utenkelig å skulle forsvare store landområder uten bruk av miner.

– De hadde alltid kommet seg unna kritikken ved å bruke militærtekniske fraser. Men jeg kjente jo til denne sjargongen. Og jeg visste at innholdet i frasene ikke holdt vann! Blant annet fordi jeg hadde lest den amerikanske rapporten, sier han.

Det viste seg at motstanden falt sammen som et korthus, bare den ble satt under vedvarende press.

Ikke tok det lang tid heller. I 1996 fremmet stortingsrepresentantene Anne Enger Lahnstein og Marit Arnstad (Sp) forslag om at Norge skulle vedta et ensidig totalforbud mot anti-personellminer, samt arbeide internasjonalt for et forbud.

Og 6. juni ble forslaget vedtatt – enstemmig – av Stortinget! Dermed ble Norge det andre landet i verden, etter Belgia, hvor nasjonalforsamlingen fattet et slikt vedtak.

KRONEN PÅ VERKET

Den internasjonale kampanjen, ICBL, hadde forsøkt å følge FN-sporet for å få til et globalt forbud. I 1996 prøvde ICBL å komme inn med forslag om et totalforbud, men det førte ikke fram. Problemet var at det ikke kunne bli noen bevegelse i positiv retning så lenge vedtakene skulle være omfattet av konsensus.

Da FN-konvensjonen forelå var den dårligere enn den forrige, som var blitt vedtatt i 1980.

Enkelte land ble imidlertid frustrert over dette og satte derfor i gang en prosess på siden av FN-sporet. Belgia, Norge, Nederland og Kanada var pådriverne.

Så kom Ottawa-møtet i 1996, hvor kanadierne tok alle på senga. Kanadas utenriksminister, Lloyd Axworthy, brukte sluttinnlegget sitt til å invitere alle deltakerne tilbake i desember året etter for å signere en bindende avtale.

I kulissene ble det ført et hardt amerikansk press. USA ville ha inn åpninger for unntak, slik at fristen for implementering ble forlenget, og ifølge Henriksen var det en dårlig skjult hemmelighet at Kanada sto på nippet til å bøye av for presset.

– De nekter for det den dag i dag, men faktum er at de konkret diskuterte en

«Det er aldri dumt å ha en god sak.»

tekst som gikk i USAs retning, fastslår han.

3. desember 1997 fant den endelige undertegnelsen sted i Ottawa. Syv dager senere kunne Jody Williams ta imot Nobels fredspris, dels på egne vegne og dels på vegne av organisasjonen ICBL. Kampanjen var kronet med seier.

– Mange mennesker ville det samme og prosessen gikk fort. Det ble skapt et uimotståelig momentum som ingen klarte å argumentere eller kjempe imot. Og det skyldtes jo igjen at saken var så god. Det er aldri dumt å ha en god sak, sier Svein Henriksen om Ottawaprosessen.

Gir staffettpinnen videre etter 14 år som «Mine-Per»

TEKST Per Nergaard FOTO Wener Anderson

«NÅR VI NÅ markerer at vi passerer 20-årsmerket for humanitær mine- og eksplosivrydding i Norsk Folkehjelp, markerer jeg selv mitt eget personlige 19-års jubileum, hvorav 14 år som leder for dette området.

Det som i utgangspunktet skulle være en kort tur til Malawi sommeren 1993 ble til en veldig lang, strevsom og meningsfull reise. Når jeg nå beveger meg fra rollen som leder for mineavdelingen i en av verdens største og mest effektive organisasjoner innen denne sektoren for å påbegynne min nye jobb i strategisk ledelse, oppstår blandete følelser.

Å forlate det som er mitt primære kompetanseområde er forbundet med mange tanker, men jeg forlater mine- og våpenavdelingen med en god trygghet på at min etterfølger, Steinar Essen, vil

fortsette å utvikle dette området enda mer, og han vil være til stor hjelp for meg til å ta dette arbeidet inn vårt totale samfunnsikkerhetsarbeide.

Steinar og jeg har alltid jobbet tett sammen gjennom alle disse årene, han vet hva som kreves og hva som trengs! De viktigste rådene jeg har gitt ham for arbeidet videre at vi må fortsette og lede fra front, både med tanke på vår evne til å levere effektive og livreddende eksplosivryddeprogrammer der hvor det trengs, samtidig som vi fortsetter å ligge fremst i utviklingen av både metod-er og politikk for å forebygge ytterligere lidelser.

Heldigvis vil vi fortsette å jobbe tett sammen, slik at vi kan bygge videre på vårt langvarige samarbeide, til beste for Norsk Folkehjelp!»

Vi har trygget områder tilsvarende en motorvei rundt jorda

Norsk Folkehjelp har ryddet miner, klasebomber og annen ueksplodert ammunisjon i 27 land siden 1992. Vil du hjelpe oss å rydde mer trygg vei?

Send sms med kodeord «miner» til 2160 og gi 20 kr

Norsk Folkehjelp

Jordan: Folkehjelpa ble priset av kongefamilien

Styreleder Finn Erik Thoresen i Norsk Folkehjelp mottok plaketten som priset Norsk Folkehjelp for innsatsen med minerydding i Jordan fra kongefamilien. Også kronprins Haakon Magnus takket Folkehjelpa i sin offisielle tale på markeringen av Minefritt Jordan i april.

TEKST OG FOTO Nina Hanssen

BÅDE DEN NORSKE kronprinsen og Folkehjelpas ledelse gratulerte Jordan med å bli det første landet i Midtøsten som har klart å nå Minekonvensjonens forpliktelser under artikkel 5, nemlig å rydde alle kjente og egne områder fri for anti-personellminer.

– På denne merkedagen er vi i Norsk Folkehjelp stolte av å hatt anledning til å være så involvert, og så tett på i vår støtte til NCDR (National Committee for Demining and Rehabilitation) i dette prosjektet som har tatt seks år å fullføre, sier Thoresen.

Han fortalte at da de startet dette prosjektet i 2006 hadde de erfart at de ville ha større sjanse til å lykkes hvis nasjonale myndigheter engasjerte seg.

– Takket være det engasjement og lederskap som Hans Kongelige Høyhet, Prins Mired – styreleder i NCDR – og Direktør Breikat ved NCDR har utvist gjennom hele prosjektet, kan vi i dag si at alle aspekter ved dette samarbeidet har vært vellykket og uten problemer, sa han.

Under en uformell samtale med prinsen i etterkant av seremonien benyttet Thoresen anledning til å takke NCDRs ledelse og stab for dette meget gode samarbeidet.

– Likeledes vil jeg takke Jordans ingeniørvåpen for deres bidrag og støtte, la han til.

I tillegg ønsket Thoresen også å fremheve de andre donorene som har

støttet dette arbeidet med minerydding. Blant andre Norge, USA, Canada, Tyskland, EU, Japan, Australia og AZESA (sivil bidragsyter). Men Thoresen synes også det i dag var viktig å huske at noen gav sitt liv i dette prosjektet.

– Vi minnes med respekt vår kollega minerydderen Omar Mohammad Bani Saleem som døde i en mineeksplosjon i desember i fjor, sier han.

Han håper at et minefritt Jordan vil inspirere andre land i regionen til å følge Jordans eksempel og bli kvitt det barbariske våpenet som antipersonellminer utgjør.

– Vi håper at andre land følger Jordans eksempel og signerer minekonvensjonen og blir med oss på reisen mot en verden fri for antipersonellminer, sa en glad og engasjert folkehjelper.

Kronprins Haakon Magnus var til stede ved markeringen av et minefritt Jordan i likehet med den jordanske Prins Mired.

Styreleder Finn Erik Thoresen og generalsekretær Liv Tørres møter de kvinnelige minerydderne Tamara Al Sarhan (t.v) og Hinda Qutiesh.

MINEFRIE LAND

Norsk Folkehjelp har satset på å gjøre land minefrie.

Tidligere i år ble Guinea-Bissau frigjort. Før det Zambia, Malawi og Rwanda. – At et fattig land som Guinea-Bissau klarer å bli minefritt og at et land som Jordan, i konfliktfylte Midtøsten, velger å gjøre det samme, viser at ingen unnskyldninger holder. En minefri verden er mulig hvis man bare går inn for det, sier Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp.

Jordans ryddepiker

Jordan blir i år det første minefrie landet i konfliktfylte Midtøsten. For unge kvinnelige mineryddere betyr arbeidspraksisen fra minefeltet enormt i det ellers mannsdominerte landet.

TEKST OG FOTO Nina Hanssen

RYDDEPIKER: *Tmara (28), Reema (35), Waed (29) og Eman (28) trives som mineryddere i Jordan.*

DET FARGERIKE TEPPET er på plass i det store teltet, flaggene vaier fra veggen, talerstolen er satt opp og på bordet ligger diplomene som skal deles ut. Bare et steinkast unna det syriske grensepasset gjør jordanske minerydderne seg klare til fest. De skal feire at Jordan snart er minefritt, men for mange er dette også et farvelparty. Før 1. mai var 172 mennesker engasjert av Norsk Folkehjelp i Jordan. I dag er de rundt 91 ansatte inkludert det kvinnelige mineteamet.

Praten går livlig på andre rad der de unge minerydderne Eman Muhamad (28), Reema (35), Tmara (28) og Waed (29) sitter. De fargerike kvinnelige mineryddere skiller seg ut i den ellers manns-tunge forsamlingen, men reiser seg stolt for å ta imot diplomene som sier at de i flere år har jobbet for å rydde miner. På minefeltet derimot har kvinnene samme jobb som sine mannlige kolleger. En helt vanlig dag i minefeltet starter klokken 06.00 og avsluttes rundt 14.00 med mange pauser underveis. Jentene forteller at de er nøye med å ta et kvarters pause etter en times intens jobbing. Hvis solen steiker eller det er skyting fra den syriske siden, legger de ned arbeidet. Her kommer helse, miljø og sikkerhet først. Minerydderne starter alltid arbeidsdagen med en sikkerhetsorientering, etterfulgt av en inspeksjon, før det tar på seg verneutstyret og går ut i minefeltet. Arbeidet begynner på nøyaktig samme sted som de avsluttet dagen før. Den manuelle mineryddingen som utføres av blant annet det kvinnelige mineteamet støttes av tre mineryddemaskiner og ti minehunder. Siden de startet har Norsk Folkehjelp ryddet 173 000 miner i landet.

ULYKKESFRI

Under arbeidet med mineryddingen i Jordan har det vært ett dødsfall, seks ulykker og rundt 50 mindre uhell. Minerydderen Omar Bani-Saleem ble drept da en antitankmine eksploderte ved Norsk Folkehjelps mineryddingsprosjekt på grensen mellom Jordan og Syria i 2010.

Men i det kvinnelige mineteamet, som består av seks mineryddere, en

sjåfør og en medisinsk ansvarlig, har det aldri skjedd noen ulykker.

– Vi rydder rundt 400 miner hver uke og er svært nøye med sikkerheten. Vi tenker på konsekvensene hvis vi glemmer en mine, sier Eman Muhamed.

MENINGSFYLT OG MORO

Mine- og eksplosivrydding har tradisjonelt vært et mannsdominert yrke, men for Norsk Folkehjelp har det vært viktig å rekruttere lokale jenter til dette opprydningsarbeidet. Det første kvinnelige ryddeteamet til Norsk Folkehjelp ble opprettet med kosovoalbanske kvinner i Kosovo i 1999. Opprinnelig meldte 38 kvinner i alderen 20–36 år sin interesse for å bidra til å fjerne landminer langs grensen til Syria. I dag kan i alle fall 23 kvinner titulere seg som mineryddere. Allerede etter seks ukers kurs i manuell minerydding, startet de opprydningen og de har fått faglig påfyll underveis. Minerydderne tjener rundt 540 dinarer i måneden (cirka 587 euro), men får også helse- og ulykkesforsikring og tilbud om helsetjenester og mat i arbeidstiden.

– Vi elsker denne jobben og er fornøyd med lønna også, sier Waed (29).

Hun er svært fornøyd med at hun nå kan forsørge familien.

– Det gir mening å gjøre området trygt for barna våre i framtiden. Dessuten er lønns- og arbeidsforholdene veldig gode sammenlignet med andre jobber i Jordan, sier hun.

Ingen tvil om at det er et godt forhold mellom jentene. Også generalsekretær Liv Tørres i Norsk Folkehjelp lar seg imponere over de modige kvinnelige minerydderne, som både er velutdannet, godt motivert og entusiastiske.

Selv om kvinnene aldri tillater seg å prate med hverandre når de leter etter miner, går praten livlig på festen. Særlig blir stemningen god når maten blir servert. Det er ikke bare status og penger som er viktig for de jordanske folkehjelp-erne.

– For meg er det viktig å bidra med noe positivt for samfunnet. Det er utrolig viktig å gjøre Jordan minefritt, og det

FAKTA

- Det er 12 år siden det hasjmittiske kongeriket Jordan offisielt undertegnet minekonvensjonen og forpliktet seg til å rydde miner.
- Jordan er et arabisk land som grenser til Syria i nord, Irak i nord-øst, Israel og Vestbredden i vest og Saudi Arabia i sørøst.
- Problemet med miner og blindgjengere i Jordan stammer fra delingen av Palestina i 1948, den arabisk-israelske konflikten i 1967–1969 og konfrontasjonen med Syria i 1975.
- Kartleggingen av minene i Jordan var ikke så vanskelig som i enkelte andre land. Minefeltene var nemlig begrenset til tre hovedområder: høy-landsområdet i nord, Jordandalen og Wadi Araba i sør.
- Jordan blir det første landet i Midtøsten som har ryddet alle kjente og egne områder fri for anti-personellminer.

føles viktig og verdifullt å være en del av dette oppdraget, sier Eman.

De andre nikker. De vet at et minefritt Jordan vil gi mange som eier land langs den 104 kilometer lange grensen til Syria en ny sjanse. For bønder som eier jord i området betyr mineryddingen at de nå snart kan begynne å dyrke jorden som i mange år har ligget brakk på grunn av miner. Hele 12 mineteam har jobbet for å rydde dette området.

DØRÅPNER

Gjennom opplæring i Folkehjelpa har jentene lært mye engelsk og har derfor sikret seg en kompetanse som gjør at de også lettere kan få andre jobber etter at dette oppdraget er utført.

– Denne jobben er en døråpner for oss til det jordanske arbeidsmarkedet. Både diplomene som forteller hvordan vi har jobbet og erfaringen i en norsk organisasjon gjør det lettere for oss framover, forteller Tmara.

Også faren til Eman Muhamad er minerydder og er veldig stolt av de kvinnelige kollegene.

– Kvinneteamet jobber utrolig bra sammen. Jeg er overbevist om at kvinnelige mineryddere er bedre enn menn, sier han og er glad for at hans egen datter fikk denne muligheten til viktig arbeidserfaring.

Hvorfor kampen mot atomvåpen – hvorfor oss, hvorfor nå?

På årsmøtet i april vedtok Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom at kampen mot atomvåpen skal bli en av våre viktigste kampsaker i tiden fremover. Vi bestemte at vi skal ta kampen mot atomvåpen tilbake og fornye den. For mange handler kampen mot atomvåpen om 68-ere i demonstrasjonstog eller han litt rare mannen på Karl Johan med et skilt rundt halsen. Dette bildet har vært riktig altfor lenge, men det behøver ikke være sånn. Kampen mot atomvåpen er kampen om en tryggere fremtid. Denne fremtiden er vår. Det er på tide at vi tar kampen mot atomvåpen tilbake.

TEKST Ingrid Rostad, nestleder i Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom FOTO Scanpix og Norsk Folkehjelp

Ingrid Rostad

Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom krever:

- At alle atomvåpenstater starter nedrustning umiddelbart.
- At norske myndigheter går i front internasjonalt for å starte forhandlinger om nedrustning og et internasjonalt forbud etter samme modell som mine- og klasevåpenkonvensjonene.
- At forbud mot atomvåpen blir totalt og forbyr produksjon, transport, kjøp, salg, bruk og lagring.

ETT ENKELT atomstridshode kan drepe millioner av mennesker på en gang. Om bare en liten brøkdel av alle verdens atomvåpen sprenges vil det forandre klimaet på jorden for godt, rasere ozonlaget og føre til en ny istid. I dag har ni land i verden til sammen 25 000 atomstridshoder. Av disse har USA og Russland 2000 hver i såkalt «høy beredskap», altså at de kan skytes ut i løpet av få minutter. Den røde knappen vi kjenner fra 90-tallets actionfilmer er fortsatt en realitet – atomkrig er bare et tastetrykk unna.

Atomvåpenstatenes sterke motvilje mot å ruste ned øker stadig sjansen for at andre land eller terrorister skal få tilgang til atomvåpen. Verden blir mer utrygg og ustabil jo flere som har fingeren på utløserknappen. Derfor krever vi et totalforbud mot atomvåpen som innebærer forbud mot produksjon, transport, kjøp, salg, bruk og lagring. Dette er den eneste måten å hindre ytterligere spredning.

Lederne i flere av atomvåpenstatene snakker varmt om en verden fri for atomvåpen, men viljen til å ta ansvar for å gjøre visjonen til virkelighet er foreløpig mangelvare. Ingen vil ta det første skrittet, og de faller stadig tilbake til argumentasjonen om at så lenge atomvåpen finnes vil de ha rett til å bruke dem. De har forpliktet seg til å legge en plan for å nå målet om en atomvåpenfri

verden, men de følger ikke opp. I stedet fortsetter de i gammel stil, med stadig å bruke milliarder på å modernisere sine atomvåpen. Dette er penger som kunne blitt brukt på helse, utdanning eller andre samfunnsnyttige oppgaver. Britiske myndigheter bruker for eksempel fem ganger så mye penger hvert år på vedlikehold av atomvåpen som de bruker på utdanning.

Benyttes atomvåpen er det ikke mulig å skille mellom sivile og militære mål, og våpnene er dermed i strid med folkerettens krav om nettopp dette. Konsekvensene av slike våpen er mye mer omfattende enn de umiddelbare konsekvensene i selve nedslagsfeltet. Allikevel er det ingen av atomvåpenstatene som vil endre sitt syn eller begynne en reell nedrusting uten press fra grasrota. Det er vi som er grasrota, og vi skal skape dette presset.

Norsk Folkehjelp har klart det før, vi kan klare det igjen. Da kampen for et forbud mot landminer startet var det få som hadde troen på at det var mulig – landminer var for strategisk viktig. I år er det 18 år siden forbudet trådte i kraft og vi beviste at det nytter å kjempe selv mot stormakter. I 2008 var forbudet mot klasevåpen en realitet. Folkeretten og hensynet til sivile hadde vunnet over militærstrategier nok en gang, og de kan gjøre det igjen. Vi har gjort det umulige før, vi skal gjøre det umulige igjen.

DETTE KAN DU GJØRE

Bli aktiv i Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom og:

- Lær mer om atomvåpen slik at du kan vinne diskusjonene
- Lær hvordan du kan drive politisk påvirkningsarbeid
- Delta på store konferanser og seminarer
- Vær med på aksjoner for å mobilisere grasrota i Norge
- Vær med i ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear weapons)
- Lær om de store internasjonale prosessene for å få til et forbud, og delta i kampen
- Finn ditt lokallag eller lokale gruppe på nettsidene www.folkehjelp.no/ungdom2/solidaritetsungdom

Smånytt

BEREDSKAP VED UTØYA-MARKERING

Ti mannskap fra Norsk Folkehjelp hadde førstehjelpsberedskap på Utøya da AUF og Støttegruppen 22. juli markerer ettårsdagen for terrorangrepene. Mannskapene var fra Norsk Folkehjelp Sande, Norsk Folkehjelp Moelv og Norsk Folkehjelp Hadeland. I tillegg til Norsk Folkehjelp var helseressurser fra Vestre Viken helseforetak og Hole kommune til stede.

FRAKTET FOLK ETTER SKRED

Norsk Folkehjelp Narvik har hatt en travelt sommer med sin nye Polarcirkel. Dette er den første redningsbåten i hele Narvik kommune. I juli bisto de med å frakte 200 personer til og fra Beisfjord da det gikk et jordskred og veien måtte stenge. Den nye båten, som er kjøpt med støtte fra ExtraStiftelsen, tåler is og kan gå på land. Den har også utstyr som gjør det mulig å søke dypt og bredt under vann.

KJÆRRINGHJELP I TROMSØ

Kvinner som har bodd lenge i Tromsø skal hjelpe nye innvandrerkvinner i byen. Tiltaket er en del av Norsk Folkehjelps prosjekt «Kjærringhjelp», finansiert av ExtraStiftelsen. Prosjektet er kommet i gang etter tilbakemeldinger fra innvandrerkvinner som har deltatt på kurs hos Norsk Folkehjelp samt minoritetsorganisasjoner og samarbeidspartnere. Konseptet bygger på at godt integrerte kvinner skal være en ressurs for nyinnvandrede kvinner med samme språkbakgrunn.

ASYLSØKERE MED AVIS

Beboere fra Øyer og Moelv mottak ga i juni ut første nummer av avisene Nabo-posten og 26#36. Utgivelsene er første milepæl i prosjektet Asylposten som Norsk Folkehjelp fikk støtte fra ExtraStiftelsen til i fjor. Målsettingen med prosjektet er å gi asylsøkerne en stemme og bidra til tettere kontakt med lokalbefolkningen.

SKUFFET OVER «BARN PÅ FLUKT»

Norsk Folkehjelp mener stortingsmeldingen om barn på flukt har for stor fokus på innvandringspolitiske hensyn og retur, og er lite klargjørende på hvordan barns rettigheter skal styrkes. Meldingen, som er blitt utsatt en rekke ganger, kom ut 8. juni. Norsk Folkehjelp sier det er uklart hva meldingen vil føre til av praktiske forbedringer for noen av de mest sårbare barna.

ROTTER TIL ANGOLA

Norsk Folkehjelp har inngått et samarbeid med Anti-Personnel Landmines Detection Product Development (APOPO) om å bruke rotter i mineryddingen i Malanje. APOPO skal bidra med 40 mineryddingsrotter som vil bli integrert i Norsk Folkehjelps virksomhet i Angola. Rotter har en eksepsjonell luktesans og kan trenes til å oppdage sprengstoff. I motsetning til metalldetektorer kan de oppdage både metall og plast-bekledde landminer, skriver APOPO på sine nettsider. De 40 rottene er i siste runde av opplæring og testing med APOPO i Morogoro. APOPO håper å flytte dem til Angola og starte ryddingen i september i år.

BIRØKTING PÅ VESTBREDDEN

Firebarnsmoren Khetam fra Beita, Vestbredden, kan sende datteren på universitetet med inntektene fra salg av honning. Khetam har deltatt i et prosjekt med Norsk Folkehjelps partner Beita Women Development Society (BWDS) der hun fikk støtte og opplæring til birøkting. Khetam har nå totalt fire bikuber og venter på å få fire til neste år.

**SIGVALD BERGESEN D.Y
OG HUSTRU NANKI'S
ALMENNYTTIGE
STIFTELSE**

Dronningen 1. 0287 Oslo • Telefon: 23 13 15 90
Telefax 23 13 15 98

**UNIT4
AGRESSO**

**Norsk Folkehjelp bidrar
til en mer rettferdig
verden**

NTL støtter derfor de viktige
demokratiprojektene i tillegg til at vi
gir faste årlige bevilgninger.

Les mer om NTL og vårt
engasjement på: www.ntl.no

Norsk
Tjenestemannslag

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

– mer enn et fagforbund

KONGSBERG

NetCom

Willis

Et rettferdig arbeidsliv

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

Arbeiderbevegelsens
Arbeidsgiverforening

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

**Norsk
Protein**

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

Det koster 20 kroner å rydde en meter skolevei fri for miner.

Norsk Folkehjelp har ryddet miner og klasebomber i 20 år. Men fremdeles skades og drepes uskyldige hver dag. I 2012 starter vi opp minerydding i ytterligere 10 land.

**Send SMS med MINER til 2160 (20 kr)
og du rydder 1 m² minefri skolevei!**

Norsk Folkehjelp

NORSK FOLKEHJELP TRENGER FLERE FASTE GIVERE!

**STØTT OSS MÅNEDLIG
- BLI FAST FOLKEHJELPER!**

Du vil jevnlig få nyheter fra felt.
Hver krone fra deg skaper resultater.

Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Skatt

NTL
Norges Idrettshøyskole

NTL Mattilsynet

NTL Folkehelseinstituttet

**EL & IT
FORBUNDET**

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

Fellesforbundet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Tofte og Hurum
Fagforening

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

Norsk Nærings- og utelsesmiddelarbeiderforbund

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP ER fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 9500 medlemmer i Norge og 2400 ansatte i over 35 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21, 3. etg.
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 TØNSBERG
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis